

Historische koloniewoningen in proefkolonie Frederiksoord [foto: Miranda Drenth].

georganiseerd in het tweede weekeinde van september. Precies op de data van Open Monumentendag en de European Heritage Days.

Betrokkenheid

Gebiedsontwikkeling blijft van belang en daarvoor kun je als gemeente niet zonder stakeholders zoals inwoners, ondernemers, de toeristische en agrarische sector (gemeente Westerveld is immers een landbouwkolonie) en terreinbeherende organisaties als de Maatschappij van Weldadigheid. Samen met gemeenten Weststellingwerf en Steenwijkerland faciliteren we dan ook een breed klankbord om de betrokken gemeentebesturen gevraagd en ongevraagd te adviseren. Een directe uitwerking van dit coördinatiemodel is de installatie van de buitengewone leerstoel Cultureel Erfgoed en Participatieve Ruimtelijke Ontwikkeling (CEPRO) in het gebied, samen met de Wageningen University & Research en programma de Erfgoeddeal.

Een 'off-grid ready' koloniewoning van de toekomst [foto: Bernard Stikfort].

De mandenmakerij met gereconstrueerd sheddak voor zonnepanelen [foto: Bernard Stikfort].

Als op 1 januari de Omgevingswet zal ingaan, wordt ook het zogenaamde BKL (Besluit Kwaliteit Leefomgeving) van kracht voor alle UNESCO Werelderfgoederen in Nederland. Op bestuurlijk gebied is met het rijk, de buurgemeenten en provincies overeengekomen dat de uitwerking van het BKL géén beperkingen mag krijgen via de provinciale omgevingsvisies. De bescherming van dit gebied is namelijk geborgd in draagvlak en in de trots bij alle betrokkenen. Juist dat draagvlak maakt dat dit stukje Nederlands erfgoed - het grootste agrarische monument van ons land - duurzaam kan worden behouden als uniek cultureel ecosysteem.

Over de auteur:

BERNARD STIKFORT is beleidsregisseur Erfgoed, Cultuurhistorie en Monumenten bij gemeente Westerveld en werkt onder andere als koloniewoning manager UNESCO Werelderfgoedsite voor de Koloniën van Weldadigheid.

Monique Veldman-Gaastra

is sinds 1999 commercieel directeur van Museumpark Archeon

De Limes in het Groene Hart

Het Groene Hart is in trek. Dit jaar mag er worden gerekend op ten minste 1,3 miljoen overnachtingen en natuurlijk toeristen uit binnen- en buitenland. Die belangstelling is goed te verklaren: het Groene Hart heeft veel te bieden in een regio met een gevarieerd en landelijk karakter. Naast de prachtige natuur, waar wandelen, varen en fietsen tot de mogelijkheden behoren, zijn de vele evenementen en recreatieve uitstapjes het bezoeken meer dan waard. Opvallend is vooral de nadruk op de geschiedenis waarbinnen de Romeinen een grote rol speelden. Uit de vondsten in het Zuid-Hollandse deel van de Neder-Germaanse Limes (de grens van het Romeinse Rijk) valt de aanwezigheid van de Romeinen nadrukkelijk op.

De Limes komt tot leven

Bezoekers kunnen bijvoorbeeld hun hart ophalen tijdens een bezoek aan Museumpark Archeon, waar de geschiedenis tot leven komt. Alle 43 gebouwen, boerderijen en hutten zijn gereconstrueerd op basis van de kennis uit archeologische opgravingen in Nederland. Bezoekers leren zo het materiële en immateriële erfgoed kennen. Zogenaamde Archeotolken vertellen de mooiste verhalen en de bezoekers proeven en voelen de sfeer; ze maken kennis met de jagers en verzamelaars, met echte Romeinen en met de bewoners en ambachten in de middeleeuwen. In het Romeinse deel ontdek je de architectuur en

infrastructuur langs de gehele Limes. De bouwwerken die in Nederland hebben gestaan, zie je hier in het echt. Zoals de Mansio (een Romeinse herberg) uit Nijmegen, de Alphense Castellum muur, Villa Rijswijk-De Bult, de Via Albaniana (die oorspronkelijk van Katwijk naar Berg en Dal liep) en de Thermen uit Heerlen - het Romeinse badhuis.

Voor wie nog dieper in de geschiedenis wil duiken is er nog het Archeologiehuis van Zuid-Holland, een reconstructie van Villa Rijswijk, waar in het Romeins museum vele vondsten uit het Groene Hart worden getoond. Neem ook vooral een kijkje bij de restauratie van de zes Romeinse Zwammerdamschepen. De schepen worden live gerestaureerd en zijn circa tweeduizend jaar oud. In de Arena wordt de dag afgesloten met een spannende gladiatorenshow.

Internationaal Romeins Festival

Dagelijks kunnen bezoekers het Romeinse verleden zelf ervaren en beleven in Museumpark Archeon. Tijdens het Romeinse Festival van 30 juli t/m 12 augustus komt de Limes nog meer tot leven. Dan strijken vele Romeinen neer in Museumpark Archeon. De levende geschiedenisgroep Legio Secunda Augusta beeldt dan onder andere het leven uit van circa 50 tot 150 na Christus. De groep bestaat niet alleen uit legionairs en hulptroepen, maar ook uit burgers die leer bewerken en mozaïek en kleding maken. U bent van harte welkom!

Romeinse Tempel ceremonie [foto: Museumpark Archeon].